

A megalázás és felmagasztalás napja.

(Virágvasárnapján.)

Ján. XII. 19. «A farizeusok mondának magokban: látjátok-e, ti semmit nem használtok? Ime, mind e világ követi őtet».

Egy nap a Jézus életében, melyen érezhette, hogy nincs többé egyedül, melyen a győzelmes vezér mosolyát vehette volna ajkaira s annak tekintetével nézhetett volna végig zsidóországnak az ünnepre Jeruzsálembe felgyült csaknem három millió néptömegén. Egy nap, melyen önkénytelenül is amaz érzésnek kellett belopóznia Jézus szívébe, hogy három évi önfeláldozó, önzetlen, de egyszersmind küzdelem- és szenvedésteljes élete nem volt hiábavaló; az elhintett mag, az időjárásnak bármily viszontagságai mellett is, kikelt, növekedni kezdett, hogy teremjen némely kétszer annyit, másik százannyit. Egy nap a Jézus életében, melyen láthatjuk, hogy megszabadulva az ember a lidércnyomástól, széttépve szemérőlt a sötétség kötelékét, odaáll testtől, lelkestől az igaz ügy szolgálatába, az igazságnak diadalra vezetésére. Egy nap, — a világosságnak napja, melyen méltó az ember önmagához és Istenéhez, követi saját szívét és saját eszét, félreállva a hatalom, vagyon az önérdék szolgálatából. Egy nap, minő nem volt több Jézus életében! Ez a hozsánnák napja! Ennek szentelünk mi ma emlékünnepet! S mintha zord, komor idő után napfény ragyogna ránk, mintha üditő gyöngyharmatban mosdanánk: megújulunk, fellelkesülünk e napnak emlékéen és Istenünket örömkönyekkel imádva, diadalmámmorral kiáltjuk mi is: „Hozsánna! Áldott, a ki jött az Urnak nevében!”

Hozsánnák napja! A nap felkelt már Izrael egén, s talán vidámban mosolyog ma a tavaszi égboltozaton, mint azelőtt; az olajfák hegyén langy szellő hajtogatja hódolatra a zöldelő ágakat és a tiszta tavasznak még szeplőtlen virágai édes illatárral töltik be a Jeruzsálem felé vezető utat. Mindenütt öröm, csak az idvezítő szemében van fájó köny; egy fájó köny, nem magáért, hanem a szent városért. Óriás néptömeg hömpölyg a szent város utczáin; remegéssel, kétséggel egyik

oldalán, feszült várakozással, titkos örömmel a másikon; a sziv itt elszorul, amott meg kitágul, itt sötét köpenyt ölt magára, mint a rémes éjszaka, amott meg igaz és ártatlan örömet, mint a vadász fegyverét nem sejtő, attól nem remegő daloló madárka. Honnan, miért ezek?!... Minő alak, mely szerénységében oly méltóságteljesen közelg az olajfák hegyének oldalán a szent város felé?!... Minő hang az a távolban, mely a messzeségből morajló menydörgés folyton fokozódó, erősödő hangjával közelít felénk, hogy lesujtsa itt menykövét?!... Jézus közelg, az ácsmester fia; hozsánna hangzik, a nép üdvivalgása a lelki király fogadására; diadalmenet van Dávid városában s még a koldus is kap egy virágot, kap egy zöld galyat, mit oda dobhat az idvezítő utjára. *Hozsánna, hozsánna! áldott, a ki jött az urnak nevében!*“ hangzik minden felől. Csak a farizeusok dugták össze rémülten fejeiket, csak ők néznek szörnyü meglepetéssel egymásra, mint, a kiket nem várt, kínos eset ébreszt fel álmaikból; és csalódva, egymást megfogva, szemrehányással illetve mondják: *látjátok-e, ti semmit nem használtok... mind e világ követi őtet.* Jézus és a farizeusok! A szerénység felmagasztalásának, és a kevélység, a büszkeség megalázásának képei a hozsánnák napján. E nap tehát *a megalázásnak és felmagasztalásnak napja.* Ez legyen a mi elmélkedésünk tárgya.

* * *

E nap a *megalázás napja.* Megalázás napja a kevélység, büszkeség, fennhéjázás, a lelki világosság és szabadság ellenségei számára, melyeket zsidóországban a papság, a farizeusok és sadduceusok képviseltek. Hajnal derült az emberiség életégre, mikor hirdetni kezdé a názárethi proféta eszméit; új forrás nyílt meg a szomjuhozó emberiség előtt a szeretet és testvériség szózatára; de megkondult egyszersmind a halálharang is a régi rendszer s ennek hivei felett. Jól tudták ezt a vezetők; érezték, hogy közel már az idő, mikor elkövetkezik a haláltusa a dőlyfre, a büszkeségre, a hatalomra és uralkodásra. S mert mindezt Jézusnak tulajdonították, mindent elkövettek ellene. A farizeusok Jézus ellen támadnak az okoskodás fegyvereivel, a főpap a vallás hatalmával és a sadduceusok a lenézés, megvetés és kigunyolás eszközeivel. „*Származhatik-e valami jó Názáretből?*“ Hányszor hangzott el már e kérdés, mely arra volt szánva, hogy Jézust már csak származásáért is kigunyolja. Felhangzottak a kísértések, a cselszövények szavai, hogy

a mester feleleteiben valami olyat találjanak, melyért őt bevádolhatják. Proféta, messiás, király vagy-e, szabad-e szombatnapon dolgozni és kell-e a császárnak adót fizetni? mind, mind oly kérdés volt, melylyel Jézust törbe ejteni vélték. Nem sikerült. És a nagy mestert jó ideig ellenségei kevésbe vették, de mikor azt látták, hogy elveivel a népet tőlük elfordítja, hatalmukat, befolyásukat napról-napra csökkenti, vagyounukat kevesbiti: készen volt a terv, hogy *egy embernek el kell vesznie a nép miatt*. Álarczot, állást változtattak, mert most már nem önmagukért, hanem *a népért* akarják eltenni Jézust láb alól. Kezdődött a cselszövés ezer neme, mit csak kigondolhat a dölyf és féltékenység ellensége elpusztítására. Kezükben a fondorlat minden szála, csak szorosabbra kell azt huzni — úgy gondolák — s az idvezítő menthetetlenül veszve van. És most, és most következik a diadalmenet; virágos ut Jézus előtt, a hozsánnák napja, mikor ezer, meg ezer torokból tör ki a szózat: *Áldott, a ki jött az urnak nevében!*“ A nép nem vezetőit, hanem a már elkárhoztatott, megvetett és lenézett idvezitőt akarja látni és hallani, őt követi az utcán, hozzája tolong a templomba. Kellett-e ennél nagyobb csapás a fondorkodók számára, kellett-e nagyobb megalázás a nép feletti dölyf, uralom és hatalom megrendítésére?! A farizeusok jól érzik a csapás súlyát, mely rájuk nehezült: *„látjátok-e ti semmit nem használtok, mind a világ követi őtet!”* — szólanak egymás közt. A gonoszságnak, a meghiusult tervek feletti kétségbeesésnek voltak ezek a szavai. Nem volt más hátra már, mint vagy meghódolni, vagy megtenni az utolsó lépést. Mit tettek?... Ne előzzük meg a történetet. Elég nekünk ma, hogy volt egy nap Jézus életében, melyen a nép előtt megalázva, csaknem porba tiporva állt a gonoszság.

Tanuság ez az emberiség számára. A fondorlattól, a titkos cselszövényektől az igaz ügynek egy bajnoka sem ment; míg ő szerényen, becsülettel küzd, munkál: addig a háttérben sötét hálót fon számára az érdek, az önhaszonlesés, a féltékeny hatalom- és uralomvágy. Míg nyíltan, őszintén szól és tesz a nemes kebel: addig susogva, orozva, az éj leple alatt végzi munkáját a gonoszság. Nem éreztetek soha ilyet éltetekben, nem sajgott a méltatlanság felett szivetek és nem omlott ártatlanul megtépett becsületetek miatt titkosan fájó könyvetek?... Ha nem, nem is tartoztatok akkor soha az igaz és nemes küzdők, hanem azok közé, kikre rég kimondta Jézus az ítéletet: *„jaj néktek,*

ha az emberek csak jót mondanak felőletek!" De ha igazágtok, becsületetek érzetében fájt szívetek a világ rágalma és omlott könyetek az emberek álnoksága miatt: akkor a jók és igazak közé tartoztok és szenvedéseitek, küzdelmeitekben kétségbe ne essetek, hanem emlékezzetek a hozsánák napjára; tartsatok ki a jóban mindvégig, mert bár Isten se nem siet, se nem késik, mégis elérkezik. És el fog érkezni a kellő időben, hogy megnyissa az emberek szemét, megfordítsa szívét és megalázza ellenségeiteket. Elég példát mutat erre nemcsak a történelem, hanem saját életünk, tapasztalatunk is.

* * *

E nap a felmagasztalás napja. Remélte avagy csak remélhette-e Jézus, hogy reá el fog következni a diadalmenet? Nem! Hiszen, ha nap-nap után szegényebbek leszünk a még e földön töltendő időben, de gazdagabbak tapasztalatban: úgy Jézus csakugyan sok tapasztalattal gazdagodhatott rövid három évi munkálkodása alatt. Ő maga egy ács fia, kinek ellenei voltak saját rokonai; tanítványai egyszerű halászok és vámszedők. Hatalmas rokoni összeköttetés sehol sincs, mely sorompóba léphetett volna érdekében. Vagyona semmi, melyet tisztelhetek volna, rangról, mely előtt meghajoltak volna, nem szólhatott semmit. És tanításai?... Tanításai idegenek voltak a szegény és tudatlan előtt, ellen-szenvesek a farizeusok és gyűlöletesek a sadduceusok előtt, erkölcsi elvei pedig alig megvalósíthatók, sőt felforgatók az akkori korban akár zsidóországot, akár a római birodalmat tekintjük. Mikép remélhette volna tehát, hogy Jeruzsálembé való bevonulása diadalmenet lesz?! Nem! Ő ilyet nem remélt; jobban ismerte az embereket, minthogy erre számított volna. Ő, a kit üldöztek és szüntelen kísértettek, ki elé nap nap után kivetették a tört és hálót; ő, a kit kigunyoltak, ha mosolygott, lenéztek, ha szomorkodott, csufoltak, ha jót tett és imádkozott, ócsároltak, ha kimondta arany igazságait; ő csak arról volt meggyőződve, hogy végig ki kell tartania eszméi, elvei mellett s majd csak ama néhány tanítvány fogja tovább folytatni a megkezdett munkát, kiket magához ölelt, keblén nevelt.

És mégis elközelgetett a hozsánák napja! Az isteni bölcs ákarat és intézkedés folytán az annyiszor kicsufolt ember ünnepeltté lett; az üldözöttnek pártjára állt a nép, látni akarta őt s hallani a kigunyoltnak ajkáról a magasztos igazságokat. Ünnepeltté lett Jézus habár csak egy

napra is, s ez ünnepeletetésben a szerénység, az alázatosság volt felmagasztalva. Avagy azt mondjátok, hogy a farizeusok rendezték a diadalmenetet törbeejtés végett? Hogy megkisértés volt a diadal napja; ezt értem és elhiszem; de, hogy a farizeusok rendezték volna: azt nem! Hiszen épen ők mondják nagy rémülettel: „látjátok-e, ti semmit nem használtok, mind e világ követi őket“.

A szerénység és igazság, a munka és kitartás a mai napon felmagasztalva! Lehet hát remény, van hát isteni igazság e földön is! Erre tekintetek ti, kik szentül és igazán, nemesen, de elnyomva éltek. Kiket megtép a rágalom, üldöz a hatalom, kik orczátoknak kettős veritékével sóztok meg minden falatot; kiktől áruba kérték a becsületet és lelketeknek minden szent érzelmét: a mai napon Jézusra nézzetek s reméljétek: lesz egy virágvasárnapja a ti élteteknek is. Kik keseregtek a sok csalódás felett, s nem biztok az emberben és talán már Istenben sem, kiket üldöz a sors és világ, kik mély lemondással sirtok hitetek, reményetek omladékain: emeljétek fel ma fejeiteket, nézzetek, nézzetek a ködös, de csendesen kéklő távolba, ott közelget számotokra a hozsánnák napja!

Hozsánnák napja! Te a megalázásnak és felmagasztalásnak napja vagy. Melyik vár reánk? Attól függ, Jézus mellett állunk-e vagy a farizeusok csoportjában? Hol állotok? Önmagatokról jól tudjátok. Foly, foly az idő s közelg az Ur napja; van és lesz ítélet e földön, e földi életben is. Boldog az, ki szerénységében felmagasztaltatik; de jaj annak, ki kevélységében megaláztatik. Ámen.